

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และผลกระทบต่อสินค้าเกษตรไทย

สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

10 สิงหาคม 2555

ประเด็นการนำเสนอ

- **ประชาคมอาเซียนกับภาคเกษตร**
- **พิมพ์เขียว AEC**
- **ความตกลงที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรภายใต้กรอบอาเซียน**
- **Positioning ของภาคเกษตร**
- **ผลกระทบ AEC ต่อภาคเกษตรและการเตรียมการสู่ AEC**
- **การสนับสนุนและเยียวยาเกษตรกร**

ประชาคมอาเซียนกับภาคเกษตร

ประชาคมอาเซียน
(ASEAN Community)

ประชาคม
การเมือง
ความมั่นคง
(APSC)

ประชาคม
เศรษฐกิจ
(AEC)

ประชาคม
สังคม
วัฒนธรรม
(ASCC)

“One Vision, One Identity, One Community”

สถานะของไทยในอาเซียน

ประเทศ	GDP (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	GDP/คน/ปี (เหรียญสหรัฐฯ)	% ประชากร ที่อยู่ต่ำกว่าเส้นยากจน	การค้า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	การเคลื่อนย้ายเงิน ลงทุน (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
บรูไน	12.4	29,700	-	9,568	369
สิงคโปร์	222.7	43,100	-	515,617	15,279
อินโดนีเซีย	706.8	3,000	13.3	213,339	4,876
มาเลเซีย	238.0	8,400	3.8	280,221	1,381
ฟิลิปปินส์	199.6	2,100	25.6	83,868	1,963
ไทย	318.9	5,000	8.1	286,266	4,975
กัมพูชา	11.6	810	30.1	8,886	539
ลาว	6.5	1,000	27.6	2,962	318
เมียนมาร์	45.4	740	n.a.	10,191	578
เวียดนาม	103.6	1,200	13.4	125,921	7,600
รวม 10 ประเทศ	1,865.4	3,111		1,536,843	37,881

ที่มา กรมการค้าระหว่างประเทศ

ความสำคัญของอาเซียนต่อไทย

- เป็นกลไกสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ รักษาสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของไทย
- เป็นคู่ค้าสินค้าเกษตร (รวมยางพารา) อันดับหนึ่งของไทย มีมูลค่าการส่งออก 265,674 ล้านบาท หรือ 19 % ของมูลค่าส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของไทย (ปี พ.ศ. 2554)

ตลาดส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญของไทย

ตลาดส่งออกของไทย	ล้านบาท	สัดส่วน (%)
สหภาพยุโรป (27)	150,111	11
สหรัฐฯ	155,317	11
ญี่ปุ่น	194,669	14
อาเซียน (9)	265,674	19
อื่นๆ	618,824	45
รวม	1,384,595	100

หมายเหตุ: สินค้าเกษตรหมายถึง สินค้าในพิกัดศุลกากรตอนที่ 01-24 และยางพารา พิกัด 4001

ที่มา: กรมศุลกากร

เป้าหมายของ AEC : ปี 2558

พิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน	การสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน	การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค	การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก
<ul style="list-style-type: none"> -เคลื่อนย้ายสินค้า/ บริการ การลงทุน / แรงงานฝีมืออย่างเสรี - เคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - e-ASEAN - นโยบายภาษี - นโยบายการแข่งขัน - สิทธิทรัพย์สินทางปัญญา - การคุ้มครองผู้บริโภค - การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	<ul style="list-style-type: none"> - ลดช่องว่างในการพัฒนา - ระหว่าง ASEAN เดิมกับ ASEAN ใหม่ (CLMV) - สนับสนุนการพัฒนา SME	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานนโยบายเศรษฐกิจ - สร้างเครือข่ายในการผลิต การจำหน่าย - จัดหา FTA กับประเทศนอกภูมิภาค

จะเกิดอะไรขึ้นใน AEC 2558

สินค้า	ภาษีนำเข้าเป็นศูนย์/อุปสรรคนำเข้าลดลง
บริการ	ทำธุรกิจบริการระหว่างประเทศสมาชิกในอาเซียนได้เสรียิ่งขึ้น
การลงทุน	การลงทุนในอาเซียนมีอุปสรรคน้อยลง
แรงงานฝีมือ	การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเป็นไปอย่างเสรียิ่งขึ้น (เปิดแล้ว 7 สาขา) (ความตกลงอาเซียนไม่ครอบคลุมถึงแรงงานไม่มีฝีมือรวมถึงแรงงานเกษตร)
เงินทุน	การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรียิ่งขึ้น
ความร่วมมือ	ความมั่นคงด้านอาหาร เกษตร ป่าไม้ และ ASEAN Connectivity ฯลฯ

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ความตกลงที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร ภายใต้แนวทางการเป็น AEC

ปี 2511 เริ่มความร่วมมือด้านอาหาร เกษตร และป่าไม้

ปี 2535 ลงนามเขตการค้าเสรีอาเซียน [AFTA หรือ CEPT- AFTA
(Agreement on The Common Effective Preferential Tariff Scheme
for ASEAN Free Trade Area)

ปี 2536 เริ่มลดภาษีและเปิด AFTA ในปี 2553

ปี 2552 จาก AFTA กลายเป็น ATIGA (ASEAN Trade in Goods Agreement)

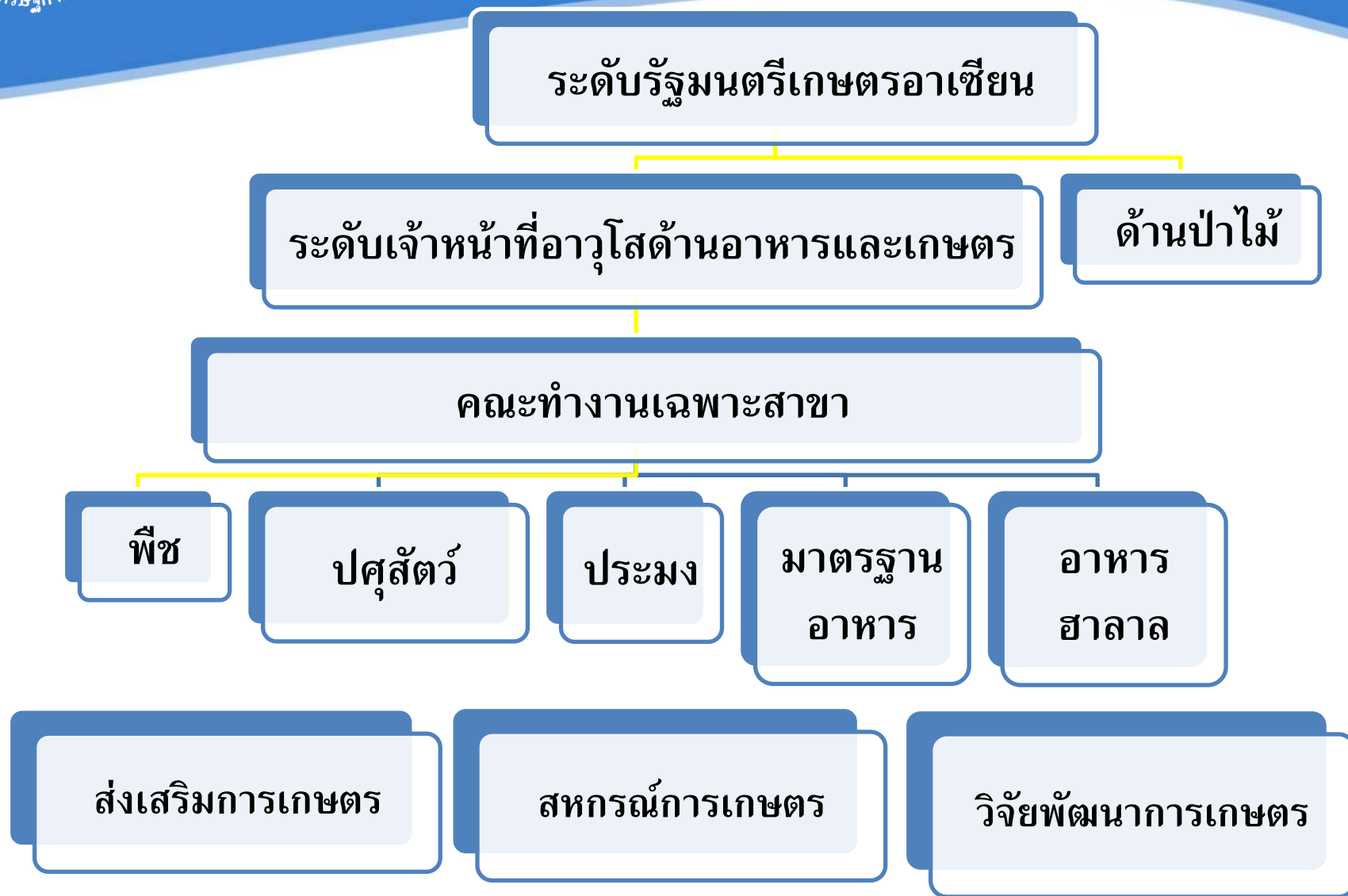
ปี 2541 เขตการลงทุนอาเซียน (AIA- ASEAN Investment Area)

ปี 2553 AIA กลายเป็น ACIA (ASEAN Comprehensive Investment
Agreement)

ความร่วมมือด้านอาหาร เกษตร และป่าไม้ ของอาเซียน

กลไกการบริหารงานความร่วมมือในกรอบอาเซียน

กลไกระดับประเทศ

คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ

(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศเป็นประธาน)

คณะกรรมการดำเนินการ
เพื่อจัดตั้งประชาคม
การเมืองและความมั่นคง
อาเซียน

คณะอนุกรรมการ
ดำเนินการตามแผนงาน
ไปสู่การเป็นประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียน

คณะกรรมการสำหรับ
คณะมนตรีประชาสังคม
และวัฒนธรรมอาเซียน
(อยู่ระหว่างการจัดตั้ง)

คณะอนุกรรมการว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกัน ในอาเซียน

การติดตามความคืบหน้าระดับประเทศ

แผนงานแห่งชาติสำหรับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558
ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการแห่งชาติ

แผนงานระดับกระทรวง

ลักษณะ/โครงการความร่วมมือ

- ❑ ดำเนินความร่วมมือภายใต้ระบบสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียน+3 (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve - APTERR) เพื่อสร้างความมั่นใจด้านความมั่นคงอาหารกรณีเกิดภัยพิบัติฉุกเฉิน และให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
- ❑ ดำเนินโครงการระบบสารสนเทศเพื่อความมั่นคงทางอาหารแห่งภาคพื้นอาเซียน (AFSIS) เน้นการจัดทำข้อมูลของสินค้าเกษตรที่สำคัญ 5 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง การจัดทำรายงานการเตือนภัยด้านการเกษตร และประมาณการสถานการณ์ล่วงหน้าของสินค้าดังกล่าว

ลักษณะ/โครงการความร่วมมือ

- การหารือเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหารในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ รวมทั้งอุปสงค์และอุปทานของสินค้าโภคภัณฑ์หลัก 4 ชนิด คือ ข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง และน้ำตาล
- โครงการนำร่องระบบแจ้งเตือนความปลอดภัยอาหารและอาหารสัตว์ของอาเซียน (ASEAN Rapid Alert System for Food and Feed - ARASFF)
- เครือข่ายกลางด้านความปลอดภัยอาหารของอาเซียน (ASEAN Food Safety Network)
- ติดตาม และกำหนดทำที่ร่วมกันของอาเซียนเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร ภายใต้ มาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ อาทิ มาตรฐานน้ำปลา น้ำมันรำข้าว ซอสพริก ทุเรียน

ลักษณะ/โครงการความร่วมมือ

- ส่งเสริมความร่วมมือด้านการวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสำหรับผลิตภัณฑ์
เกษตร อาหาร และป่าไม้ เช่น
  - ความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาหม่อนไหมอาเซียน (ASEAN Collaboration on Sericulture Research and Development)
  - การจัดการอาหารโคเนื้อ
  - พัฒนาเกษตรอินทรีย์ การจัดการศัตรูพืช เป็นต้น
- ส่งเสริมความพยายามในการต่อต้านการประมงผิดกฎหมาย

ลักษณะ/โครงการความร่วมมือ

- จัดตั้งพันธมิตรและแนวทางร่วมกับภาคเอกชนในการส่งเสริมความปลอดภัยทางอาหาร โอกาสการลงทุนและร่วมลงทุน สนับสนุนการค้าผลิตภัณฑ์เกษตรและการเข้าสู่ตลาด สำหรับ SME และวิสาหกิจชุมชน
- เสริมสร้างพันธมิตรด้านยุทธศาสตร์ระหว่างสหกรณ์การเกษตรและวิสาหกิจชุมชนในอาเซียนผ่านความร่วมมือในระดับทวิภาคี ระดับภูมิภาค และระดับพหุภาคี
  - การส่งเสริมสหกรณ์การเกษตรในภูมิภาคอาเซียน การพัฒนาระบบห่วงโซ่อุปทานของสินค้าสหกรณ์ การพัฒนาบุคลากร และการสร้างเครือข่ายระหว่างสหกรณ์ในประเทศไทยอาเซียน
- จัดตั้งการเชื่อมโยงระหว่างภาคธุรกิจกับสหกรณ์การเกษตรที่มีศักยภาพในอาเซียน ส่งเสริมการลงทุนทางตรงและการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์กับสหกรณ์การเกษตรอาเซียน ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ค้า

ข้อตกลงการค้าสินค้าอาเซียน (ATIGA)

สาระสำคัญของ ATIGA

- **เน้นการปรับลดภาษีโดยยึดกรอบ CEPT-AFTA** (ภาษีเป็น 0 ในปี 2553 ส่วน CLMV ภาษีเป็น 0 ในปี 2558 และยืดหยุ่นได้ในปี 2561 ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวบางรายการซึ่งภาษีต้องไม่เกิน 5%) ทั้งนี้จะใช้สิทธิพิเศษด้านภาษีได้ต้องผ่าน ROOs ที่ตกลงกัน
- **อุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีต้องหมดไป** (โดยต้องเผยแพร่ โปร่งใส)
- **กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (ROOs)** สามารถใช้ RVC (40%) หรือ CTH
- **มาตรฐานร่วม**
- **พิธีการทางศุลกากรที่ทันสมัย** จัดตั้ง ASEAN Single Window (การอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยอิเล็กทรอนิกส์)

AEC: การเป็นตลาดและฐานผลิตเดียวกัน

การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี

- การอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยดำเนินการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว(National Single Window: NSW)

มาตรฐานและอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า

- ปรับมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และกระบวนการตรวจสอบรับรอง โดยปรับให้สอดคล้องกับวิธีปฏิบัติที่เป็นสากลเท่าที่จะสามารถนำไปใช้ให้เหมาะสม อาทิ สารพิษตกค้าง สารตกแต่งพันธุกรรม จุลินทรีย์ ยาสัตว์ตกค้างในอาหาร และโลหะหนัก
- จัดทำและดำเนินการตามความตกลงการยอมรับร่วม (MRAs) รายสาขาเช่น ความตกลงการยอมรับร่วมสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป และความตกลงการยอมรับร่วมระบบการตรวจสอบรับรองคุณภาพสินค้าประมงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

AEC: การเป็นตลาดและฐานผลิตเดียวกัน

- ปรับประสานระบบการกักกันและวิธีการตรวจสอบการสุ่มตัวอย่าง และจัดทำมาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชสำหรับผลิตภัณฑ์เกษตรอาหาร และป่าไม้ ที่มีความสำคัญและมีศักยภาพทางการค้า ภายในปี 2553
  - จัดตั้ง **ASEAN Committee on Sanitary and Phytosanitary Measure**
- ปรับประสานระดับปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุดในอาหารที่ยอมรับให้มีได้ของ ยาฆ่าแมลงในผลิตภัณฑ์ที่มีการค้าอย่างแพร่หลาย ให้สอดคล้องกับแนวทางหรือมาตรฐานสากล ภายในปี 2553
  - กำหนดค่าสารพิษตกค้างสูงสุด (MRLs) ไปแล้วทั้งสิ้น 826 ค่า

AEC: การเป็นตลาดและฐานผลิตเดียวกัน

- ปรับประสานแนวทางสำหรับการใช้สารเคมีในสัตว์น้ำและมาตรการเพื่อจัดการใช้สารเคมีอันตรายให้สอดคล้องกับแนวทางหรือมาตรฐานสากล ที่สามารถทำได้ภายในปี 2552
- พัฒนากลยุทธ์/ทำที่ร่วมในประเด็นที่อยู่ในความสนใจของอาเซียนกับองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การการค้าโลก องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ อนุสัญญาอารักขาพืชระหว่างประเทศ CITES และประเทศคู่เจรจา

ข้อตกลงการเปิดเสรีการลงทุน (ACIA)

ACIA : ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน

- เริ่มต้นจากความตกลง AIA ปี 2541 มีเป้าหมายเพิ่มการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาในอาเซียนและการลงทุนในอาเซียนโดยอาเซียนเอง
- ACIA ประกอบด้วยหลักการของการลงทุน 4 ด้านได้แก่ ส่งเสริมการลงทุนอำนวยความสะดวก การเปิดเสรีเพื่อให้เข้ามาลงทุน และการคุ้มครองการลงทุน
- **ครอบคลุม 1. ภาคการผลิต 2. เกษตร 3. ประมง 4. ป่าไม้ 5. เหมืองแร่ และบริการที่เกี่ยวข้องกับทั้ง 5 สาขาการผลิต**
- เปิดโอกาสให้สมาชิกทำข้อสงวนสาขาที่ไม่ต้องการเปิดเสรีไว้ในตารางข้อผูกพัน โดยไม่ต้องมีการเจรจาต่อรอง
- ปัจจุบันอาเซียน 10 ประเทศได้ให้สัตยาบันในความตกลงฯ ครบแล้ว ตั้งแต่ วันที่ 27 ธันวาคม 2554

สาระสำคัญของ ACIA

- ใช้หลักการ **Progressive** เป็นไปตามความสมัครใจ
  - ประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถเลือกเปิดเป็นรายสาขา
  - เปิดในช่วงเวลาที่พร้อม ตามกรอบเวลาของ **AEC Blueprint** โดยการลดหรือยกเลิกข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน
- **No Backtracking** ต้องไม่ออกกฎระเบียบใหม่ๆ ที่เข้มงวดกว่า หรือสงวนเพิ่มสาขาที่ผูกพันไว้ภายใต้ความตกลง **AIA** เดิม ยกเว้นแต่มีการจ่ายค่าชดเชย
- ให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นข้างมากได้ ยกเว้นบางสาขาตามข้อสงวนของแต่ละประเทศ

พันธกรณีของไทยภายใต้ ACIA

- ภายใต้ความตกลงฯ เดิม ซึ่งมีผลบังคับตั้งตั้งแต่ปี 2541 ไทยผูกพันการเปิดเสรีการลงทุนภายในปี 2553 (ตั้งแต่ 1 ม.ค. 2553 เป็นต้นไป) ใน 3 สาขา ดังนี้
  - การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
  - การทำไม้จากป่าปลูก
  - การเพาะ ขยาย และปรับปรุงพันธุ์พืช
- อาเซียนเห็นด้วยให้ใช้วิธีการเปิดเสรีแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ปี 2553 ปี 2555 และ ปี 2557
- ปี 2553 –ปัจจุบัน ไทยจึงเปิดให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นได้ไม่เกิน 51% ในสาขาเพาะเลี้ยงทูน่าในกระชังน้ำลึก การเพาะเลี้ยงกุ้งมังกรสายพันธุ์ในประเทศไทย และการเพาะขยายและปรับปรุงพันธุ์ เฉพาะเมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่ (ส่วนสินค้าสัตว์น้ำและพืชอื่นอยู่ในระหว่างการจ้ำจึกศึกษาว่าควรเปิดและปิดอะไร)

ข้อสงวนของไทยภายใต้ ACIA

สาขาที่ไทยไม่อนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยเด็ดขาด

- การทำกิจการหนังสือพิมพ์
  - การทำนา ทำไร่ ทำสวน
  - การเลี้ยงสัตว์
  - การทำป่าไม้และการแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ
  - การทำการประมง เฉพาะการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทย
  - และในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย
  - การสกัดสมุนไพรไทย
  - การทำหรือหล่อพระพุทธรูป และการทำบาตร
  - การผลิตอาวุธ
  - การผลิตไฟฟ้า
  - การผลิตบุหรี่
  - การผลิตน้ำตาลจากอ้อย
- อยู่ในบัญชี 1 แนบท้าย
พรบ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542
ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการ
ด้วยเหตุผลพิเศษ
- ➔ อยู่ในบัญชี 2 แนบท้าย พรบ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
ห้ามไม่ให้ต่างด้าวประกอบกิจการที่เกี่ยวกับความปลอดภัย หรือ
ความมั่นคงของประเทศ
- ➔ ห้ามตาม พรบ. ยาสูบ พ.ศ. 2509
- ➔ ห้ามตาม พรบ. ไฟ พ.ศ. 2486
- ➔ ห้ามทำเว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก ครม.

ข้อสงวนของไทยภายใต้ ACIA

สาขาที่ไทยห้ามไม่ให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมาก (ต้องเป็นนิติบุคคลไทย)

เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก ครม.

- การผลิตเครื่องไม้แกะสลัก
- การเลี้ยงไหม
- การผลิตเส้นไหมไทย การทอผ้าไหม หรือการพิมพ์
ลวดลายผ้าไหมไทย
- การผลิตเครื่องดนตรีไทย
- การผลิตเครื่องทอง เครื่องเงิน เครื่องถม เครื่องทองลงหิน
หรือเครื่องเงิน
- การผลิตถ้วยชามหรือเครื่องปั้นดินเผาที่เป็น
ศิลปวัฒนธรรมไทย
- การทำนาเกลือ รวมทั้งการทำเกลือสินเธาว์
- การแปรรูปไม้เพื่อทำเครื่องเรือนและเครื่องใช้สอย

อยู่ในบัญชี 2 แนบท้ายพ.ศ. 2542

พรบ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการ
เพราะมีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม
หัตถกรรมพื้นบ้าน หรือจารีตประเพณี
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อสงวนของไทยภายใต้ ACIA

สาขาที่ไทยห้ามไม่ให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมาก (ต้องเป็นนิติบุคคลไทย)
เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

- การสีข้าว
- การผลิตไม้อัด แผ่นไม้วีเนียร์ ชิปบอร์ด หรือฮาร์ดบอร์ด
- การผลิตปูนขาว

อยู่ในบัญชี 3 แนบท้าย พรบ.
การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบ
กิจการ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่คนไทย
ยังไม่พร้อมจะแข่งขัน

บทบาทภาคเกษตรกับ
ภาคประชาคมสังคมวัฒนธรรม
(ASCC)

เกษตรกับภาคประชาคมสังคมฯ (การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม)

- **เครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมและความคุ้มกันจากผลกระทบ
ด้านลบจากการรวมตัวอาเซียนและโลกาภิวัตน์**
  - จัดสัมมนา เสวนาให้ความรู้ความตระหนักถึงผลจากการรวมตัวแก่
ข้าราชการและกลุ่มเกษตรกร เช่น การเตรียมความพร้อมภาคเกษตร
(พืช ประมงและปศุสัตว์) การเปิดเสรีการลงทุนและผลการศึกษา
ผลกระทบต่อภาคเกษตร
  - โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเกษตรกร โครงการพัฒนาผู้นำองค์กร
และพัฒนาศักยภาพการผลิต
  - จัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้

เกษตรกับภาคประชาคมสังคมฯ (การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม)

➤ ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหาร

- กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบสารสนเทศ (ระบบ National Single Window, ระบบแจ้งเตือนความปลอดภัยด้านอาหารและอาหารสัตว์ของอาเซียน (ARASFF) เพื่อแจ้งเตือนสินค้าไม่ปลอดภัยให้ประเทศสมาชิก และระบบการตรวจสอบย้อนกลับ Traceability) เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยด้านอาหารภายในภูมิภาค
- โครงการระบบสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียน+3 (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve - APTERR) และ ฐานข้อมูลอาหาร
- จัดทำแผนปฏิบัติการเรื่อง การประมงอย่างยั่งยืนเพื่อความมั่นคงทางอาหารในทศวรรษหน้า
- โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดสารพิษและข้าวอินทรีย์
- จัดทำเขตการใช้ที่ดินตามความเหมาะสมของดินกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ เป็นต้น

เกษตรกับภาคประชาคมสังคมฯ (ส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม)

- ส่งเสริมการจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
  - วิจัยและพัฒนาด้านการคุ้มครองพันธุ์พืช การอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
  - ควบคุมกฎระเบียบการคุ้มครองพันธุ์พืชตาม พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช และ พ.ร.บ. พันธุ์พืช
  - ปรับปรุงพันธุ์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพพืชอาหารสัตว์ เป็นต้น
- ส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำจืด
  - ความร่วมมือการบริหารจัดการน้ำแม่น้ำพรมแดนไทย-ประเทศเพื่อนบ้าน
  - คณะทำงาน Mekong River Commission (MRC)

ภาคประชาคมสังคมฯ

(ส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม)

➤ ส่งเสริมความร่วมมือทางทะเล

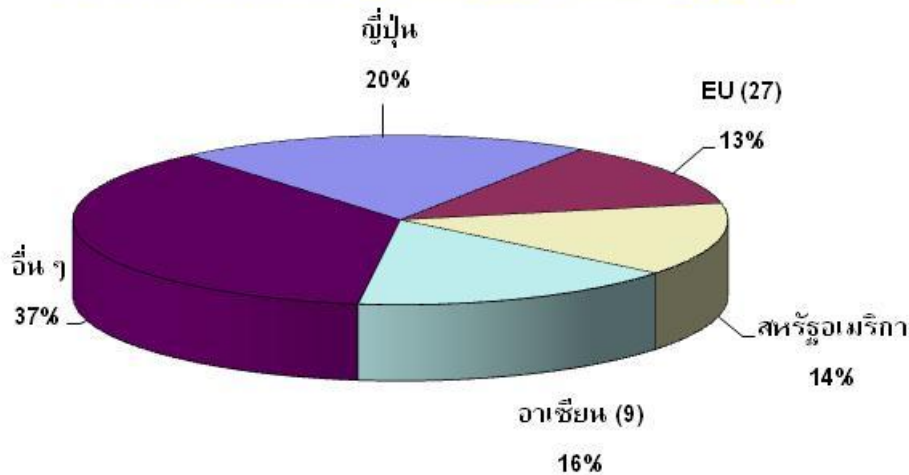
- การเสริมสร้างความมั่นคง และความปลอดภัยในการเดินเรือ เพื่อรักษาการค้ามูลค่า **6 พันล้าน ล้านบาท**
- การฝึกฝนลูกเรือให้เตรียมพร้อมเผชิญภัย

Positioning ของภาคเกษตร

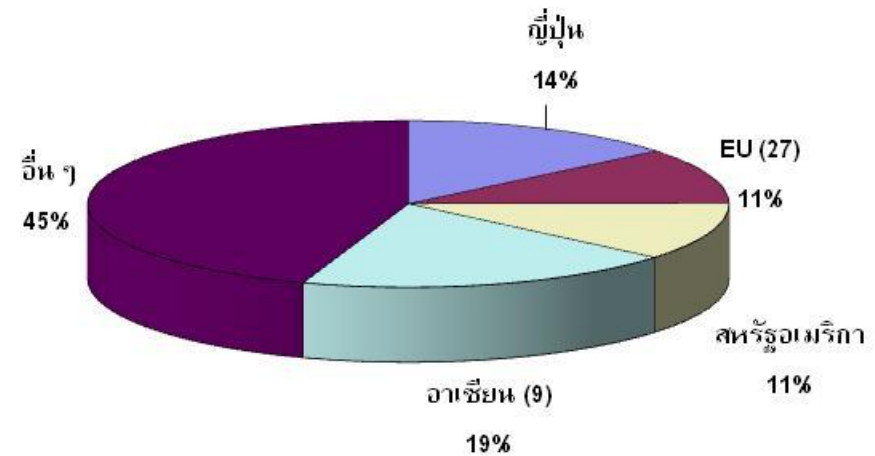

การค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับตลาดโลก

สัดส่วนการค้าสินค้าเกษตรไทยกับตลาดสำคัญ ปี 2546

สัดส่วนการค้าสินค้าเกษตรไทยกับตลาดสำคัญ ปี 2554

ที่มา : กรมศุลกากร

หมายเหตุ : สินค้าเกษตรพิกัดศุลกากรที่ 1-24

การค้าสินค้าเกษตรไทยกับอาเซียน ปี 2550-2554

หน่วย: ล้านบาท

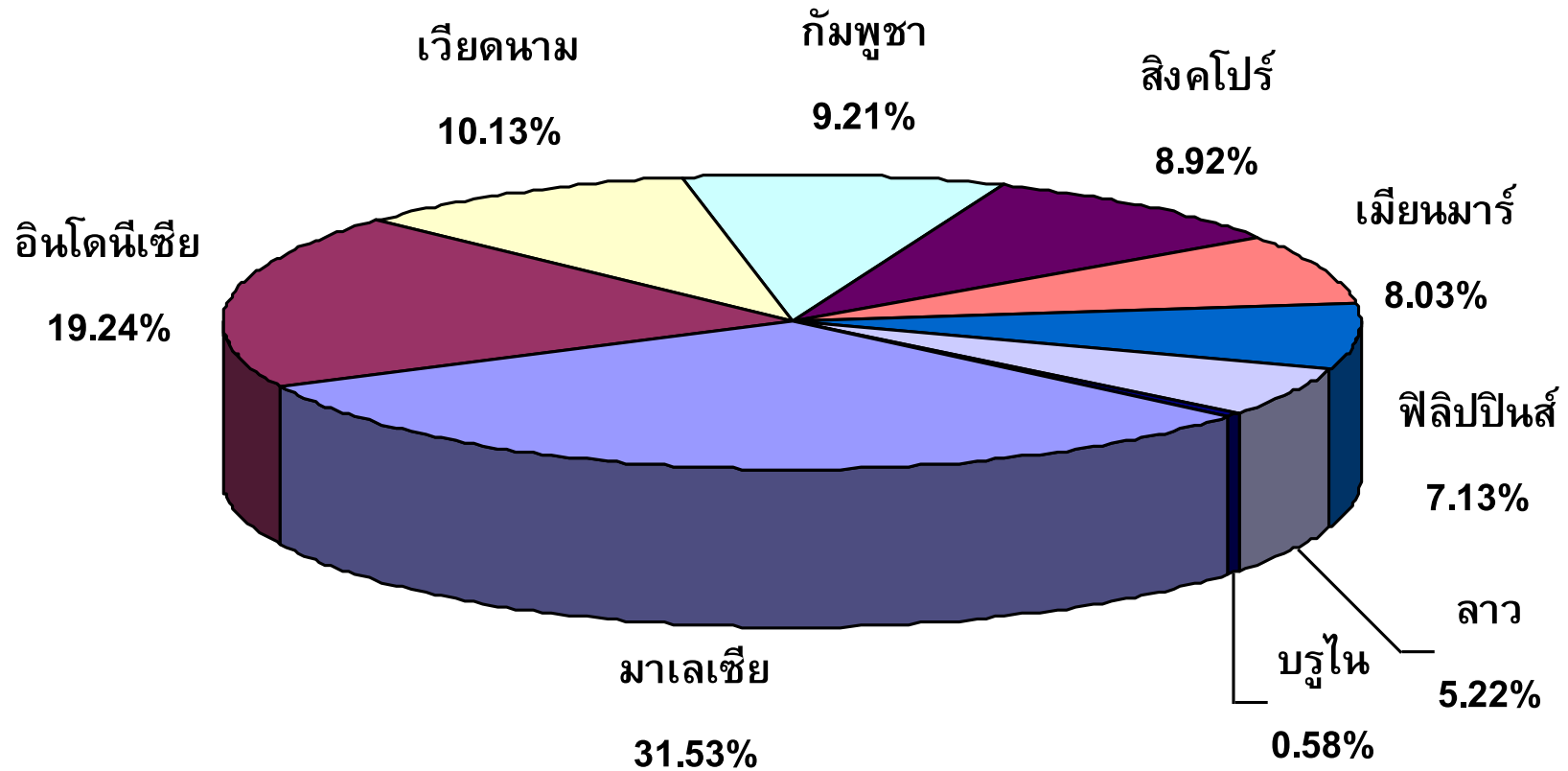
การค้าสินค้าเกษตรไทย กับอาเซียน	2550	2551	2552	2553	2554	% Growth	อัตราการเปลี่ยนแปลง			
							2551	2552	2553	2554
มูลค่าส่งออก	149,036	187,175	161,882	214,282	265,674	13.79	25.59	-13.51	32.37	23.98
มูลค่านำเข้า	34,569	44,766	41,263	47,780	63,015	13.50	29.50	-7.82	15.79	31.88
ดุลการค้า	114,467	142,409	120,619	166,501	202,660	13.87	24.41	-15.30	38.04	21.72
มูลค่าการค้ารวม	183,604	231,940	203,146	262,062	328,689	13.73	26.33	-12.41	29.00	25.42

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร คำนวณจากสถิติการค้าสินค้าของกรมศุลกากร

หมายเหตุ: สินค้าเกษตรในที่นี้ หมายถึงสินค้าพืชผักศุลกากร 01-24 รวมยางพารา 4001

การส่งออกสินค้าเกษตรไทยกับอาเซียน ปี 2554

ที่มา : กรมศุลกากร

หมายเหตุ : สินค้าเกษตรพิกัดศุลกากรที่ 1-24 และยางธรรมชาติ 4001

การค้าสินค้าเกษตรไทยกับอาเซียน ปี 2554

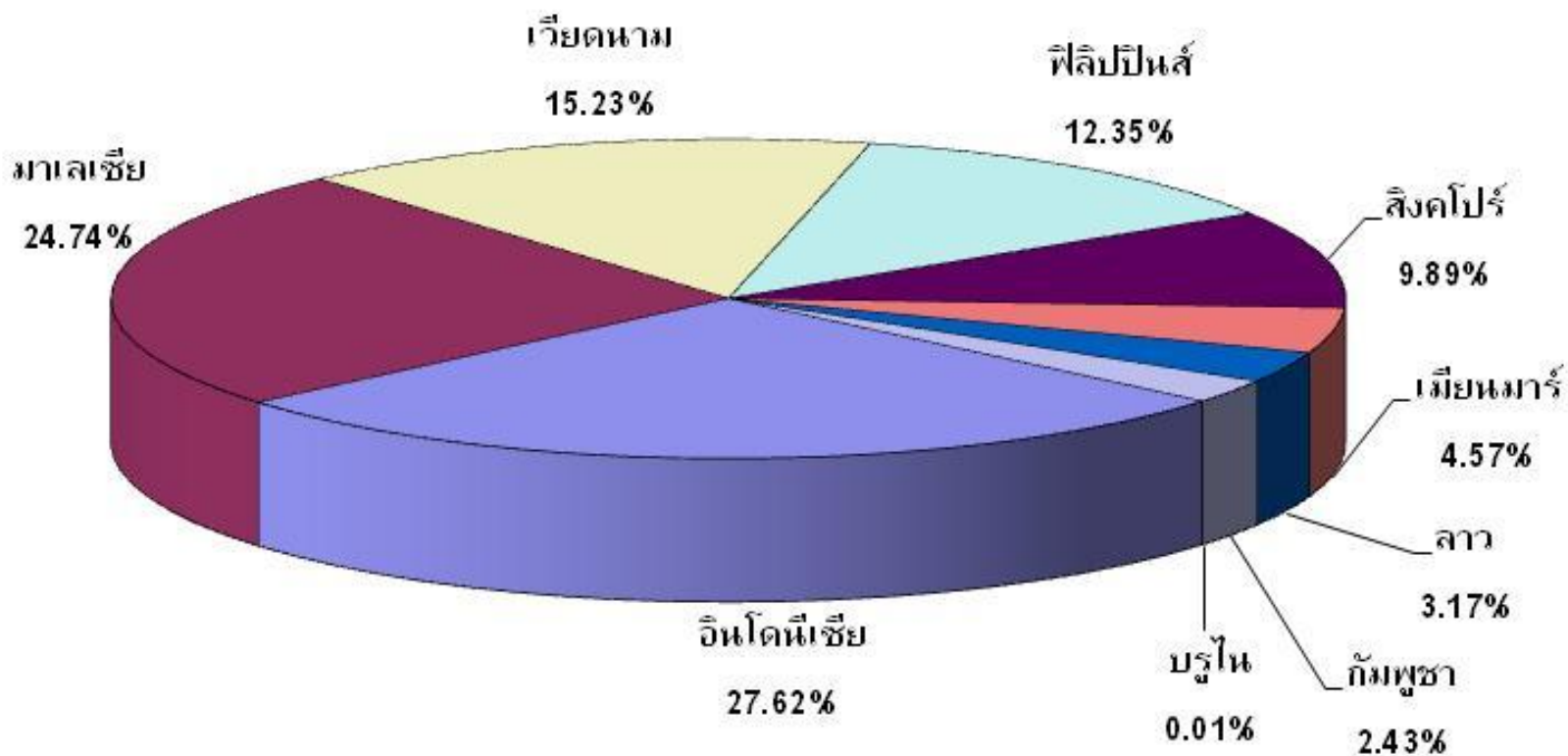
การส่งออก

- สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มี มูลค่าการส่งออกสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่
  - **น้ำยางธรรมชาติ**
  - **น้ำตาลทราย**
  - **ข้าวเจ้าขาว 5%**
  - **ข้าวหอมมะลิ คุณภาพชั้น 2**
  - **ครีมเทียม**

- สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มี การขยายสัดส่วนปริมาณและมูลค่าการส่งออกมากขึ้น 5 อันดับแรก เมื่อเทียบกับปี 2553 ได้แก่
  - **ขนแข็งของสัตว์ปีก**
  - **ชิ้นส่วนสัตว์ปีก**
  - **เนื้อกระป๋องแช่แข็ง**
  - **เมล็ดพันธุ์ฝัก**
  - **ผลไม้ (มังคุด ทุเรียน ลำไย)**

การนำเข้าสินค้าเกษตรอาเซียนของไทย ปี 2554

ที่มา : กรมศุลกากร

หมายเหตุ : สินค้าเกษตรพิกัดศุลกากรที่ 1-24 และยางธรรมชาติ 4001

การค้าสินค้าเกษตรไทยกับอาเซียน ปี 2554

การนำเข้า

- สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มี มูลค่าการนำเข้าสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่
  - ปลาทะเล
  - โอเลอินหรือสเตียรินของเนื้อในเมล็ดปาล์ม และน้ำมันปาล์มดิบ
  - อาหารปรุงแต่งใช้เลี้ยงทารกที่ทำจากนมและผลิตภัณฑ์
  - กาแฟสำเร็จรูป
  - ริงนก

- สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มี การขยายสัดส่วนปริมาณและมูลค่าการนำเข้ามากขึ้น 5 อันดับแรก เมื่อเทียบกับปี 2553 ได้แก่
  - เนื้อสัตว์แช่แข็ง (โค กระบือ สุกร แกะ)
  - ไม้ตัดดอก
  - มะพร้าว ผลสด/แห้ง
  - น้ำมันปาล์มดิบ* (ม.ค.-มี.ค. 54)
  - สัตว์มีชีวิต (โค กระบือ)

ผลกระทบ AEC ต่อภาคเกษตร และการเตรียมการสู่ AEC

ผลประโยชน์จากการเป็น AEC

- ✦ ไทยส่งออกสินค้าเกษตรได้มากขึ้น เนื่องจากภาษีที่ลดลง และอาเซียนเป็นตลาดใหญ่ที่มีประชากรเกือบ 600 ล้านคนซึ่งสำคัญสำหรับไทย (สินค้าส่งออกสำคัญ เช่น ข้าว น้ำตาล นมและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ไก่แปรรูป อาหารแปรรูป สิ่งปรุงรสอาหาร เป็นต้น)
- ✦ สินค้าวัตถุดิบนำเข้าราคาถูก ทำให้ลดต้นทุนการผลิตเพื่อส่งออก (เช่น ปลา และสัตว์น้ำ)
- ✦ เสริมสร้างโอกาสในการลงทุน เช่น ขยายกิจการ ย้ายฐานการผลิต
- ✦ เกิดการพัฒนาและสร้างนวัตกรรมในสินค้าและบริการ
- ✦ มีการพัฒนาและเพิ่มคุณภาพบุคลากร/แรงงาน ลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เพิ่มอำนาจการซื้อ

ประเด็นคุกคามจากการเป็น AEC

- ◆ เกษตรกรบางสาขาอาจได้รับผลกระทบด้านราคาสินค้าตกต่ำ เมื่อมีการนำเข้าสินค้าราคาถูกจากอาเซียน 9 ประเทศ
- ◆ อุตสาหกรรมเกษตรที่มีประสิทธิภาพการผลิตต่ำอาจแข่งขันไม่ได้
- ◆ มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) และความปลอดภัยด้านอาหาร จะถูกหยิบยกมาเป็นเงื่อนไขในการค้ามากขึ้น
- ◆ นักลงทุนอาเซียนเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ผู้ประกอบการต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้น
- ◆ แรงงานมีฝีมือของไทยอาจเคลื่อนย้ายออกไปตลาดต่างประเทศ ที่มีค่าตอบแทนสูงกว่า

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC

เกษตรกร

- ผลิตของดี มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และราคาถูก
- ลดต้นทุนการผลิต (จึงจะสามารถแข่งขันได้)
- ปรับโครงสร้างการผลิต โดยขอใช้เงินกองทุน FTA ของ กษ. ถ้าได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรี

ผู้ประกอบการ

- สร้างความแตกต่างให้กับสินค้า และเน้นคุณภาพเป็นหลัก
- รุกและขยายตลาดสินค้าที่ไทยได้เปรียบ เช่น ข้าว ผลไม้ น้ำตาล
- ลดต้นทุนการผลิต อาทิ ใช้วัตถุดิบนำเข้า ราคาถูกจากสมาชิกอาเซียน
- ปรับภาพลักษณ์บรรจุภัณฑ์
- ใช้เทคโนโลยีในการยืดอายุสินค้าเกษตร หลังการเก็บเกี่ยว
- สร้างเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC

(บทบาทภาครัฐ)

เชิงรับ (เพื่อการป้องกันผลกระทบจากการนำเข้า)

- การบริหารการนำเข้า เช่น
  - ❖ กำหนดให้เป็นสินค้าที่ต้องขอหนังสือรับรองนำเข้าและกำหนดคุณสมบัติผู้นำเข้า
  - ❖ กำหนดมาตรฐานการผลิต เช่น ต้องมีใบรับรองปริมาณสารพิษตกค้าง
  - ❖ กำหนดมาตรการสุขอนามัย (SPS) ที่เข้มงวด เช่น ต้องแสดงใบรับรองสุขอนามัยจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ในประเทศต้นทาง (อย.)
  - ❖ ตรวจเข้มใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (กรมศุลกากร)
  - ❖ กำหนดด่านนำเข้า (ให้นำเข้าเฉพาะด่านอาหารและยาและด่านตรวจพืช)
  - ❖ กำหนดช่วงเวลานำเข้า
- การปราบปรามการลักลอบนำเข้า/ การนำเข้าที่ผิดกฎหมาย
- ใช้มาตรการปกป้องพิเศษ (เก็บค่าธรรมเนียมปกป้อง)

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC (บทบาทภาครัฐ)

เชิงรุก (เพื่อเพิ่มโอกาสส่งออก/มั่นคงด้านอาหาร)

- สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร
- ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ระบบน้ำ/ระบบชลประทาน ปุ๋ย วิจัยและพัฒนาพันธุ์ดี)
- พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรสู่สากล
- สนับสนุนผู้ผลิตรายย่อยเข้าสู่ระบบมาตรฐานสินค้าปลอดภัยต่าง ๆ อาทิ GAP, GAHP, GHP, GMP, HACCP เป็นต้น
- สร้างมูลค่าเพิ่มและผลิตสินค้าที่หลากหลายเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในตลาดโลก
- ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร
- เร่งปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรโดยใช้เงินกองทุน FTA
- ส่งเสริมการทำเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้เกษตรกร

แนวทางเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (บทบาทภาครัฐ)

ท่ามกลางการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา
คุณภาพและมาตรฐานของสินค้าเกษตรและอาหารเพื่อเพิ่มความสามารถใน
การแข่งขัน โดยการ

- กำหนดมาตรฐานสินค้าอาเซียนเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้า ควบคู่ไปกับ
- การกำหนดมาตรฐานบังคับสำหรับสินค้านำเข้าเพื่อป้องกันการนำเข้าสินค้าที่
ด้อยคุณภาพจากต่างประเทศ
- เพิ่มความเข้มงวดการตรวจสอบรับรองและควบคุมด้านมาตรฐานและความ
ปลอดภัยของสินค้านำเข้า และ
- เร่งรัดการจัดตั้งระบบเฝ้าระวัง/เตือนภัยผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัย
ต่อผู้บริโภค

แนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC ของภาคเกษตร

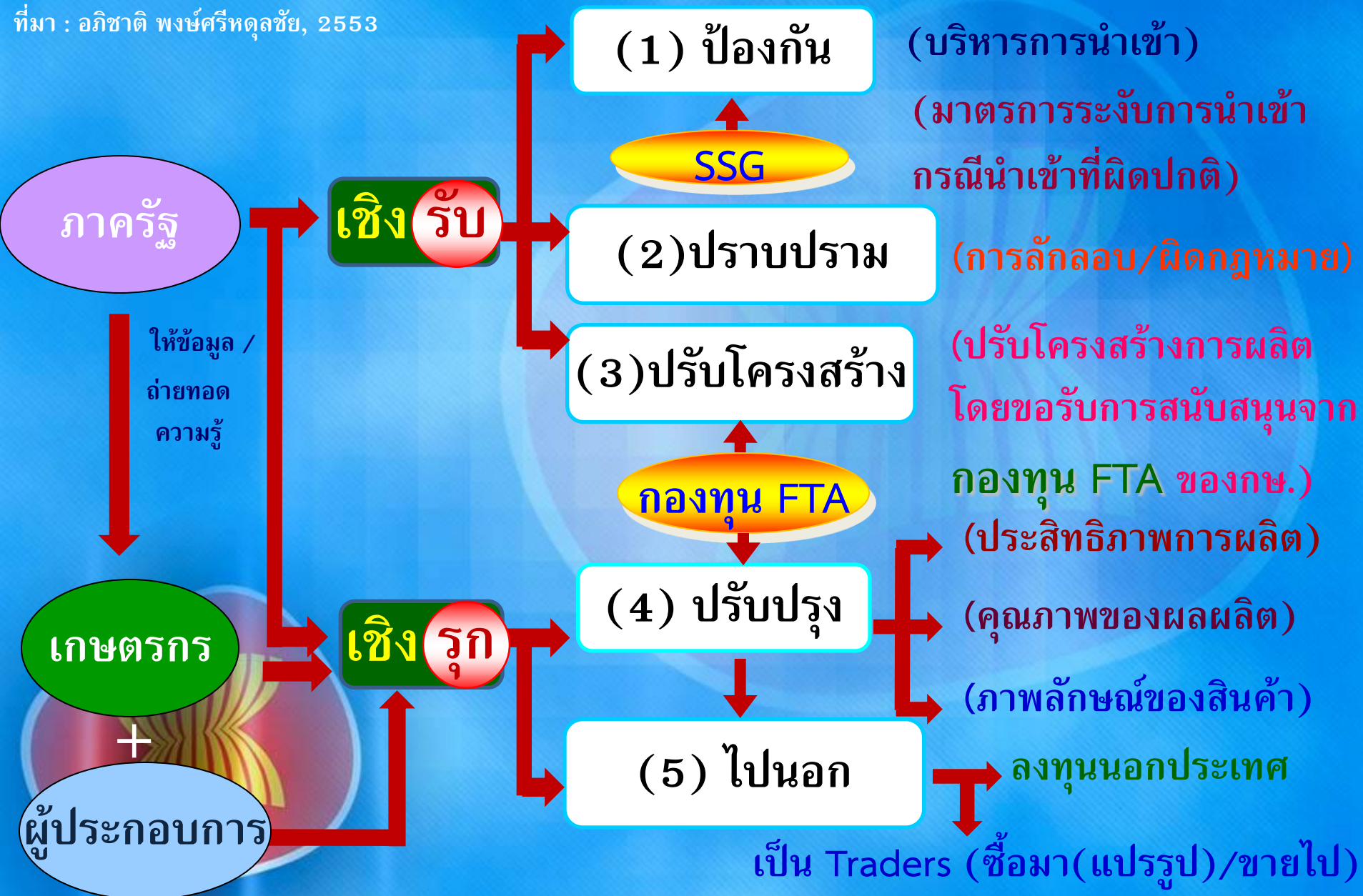
แนวทางรองรับการเปิดเสรีการค้าบริการ การลงทุน และแรงงาน

- กระตุ้นและเร่งรัดให้ผู้ประกอบการใช้ประโยชน์จาก AEC โดยเข้าไปลงทุน ทั้งเรื่องการผลิตสินค้าและบริการในประเทศอาเซียน เพื่อสร้างความได้เปรียบการแข่งขัน ด้านต้นทุนการผลิต แรงงาน วัตถุดิบ หรือ ต้นทุนโลจิสติกส์
- เตรียมความพร้อมของบุคลากร/แรงงานมีฝีมือให้มีความรู้ด้าน ภาษาอังกฤษและภาษาในอาเซียนอื่นที่จำเป็น
- ภาครัฐต้องเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกด้านการค้าและเน้นการวิจัย และพัฒนา สร้างความเข้าใจเพื่อเตรียมความพร้อมและปรับตัวรองรับการ เปิดเสรีเต็มรูปแบบ

สรุปแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC ของภาคเกษตรไทย

ที่มา : อภิชาติ พงษ์ศรีหุดลชัย, 2553

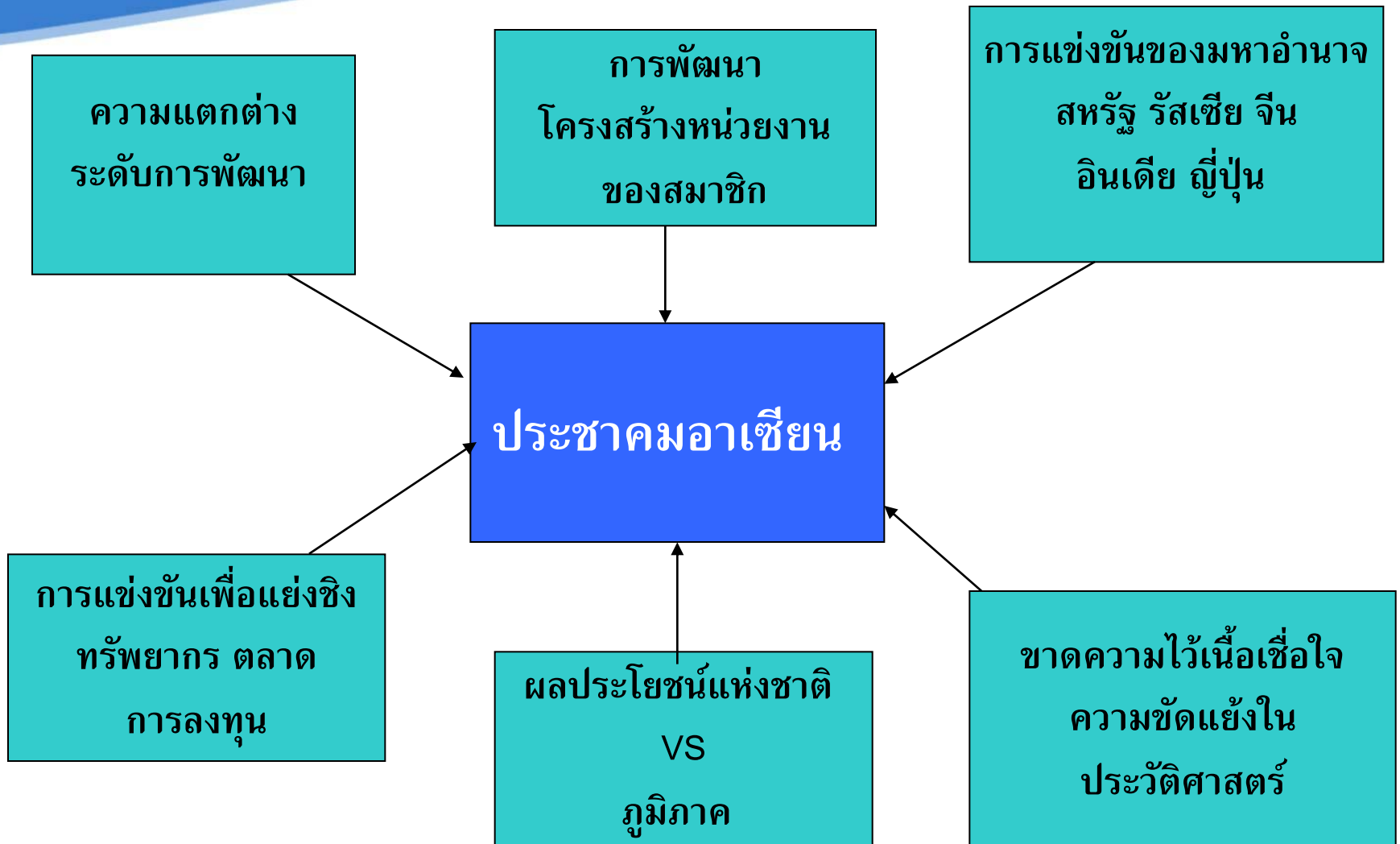
การดำเนินงานของกระทรวงเกษตรฯ เพื่อก้าวสู่ AEC

- ✦ ส่วนที่ 1 การดำเนินงานตามแผนงาน AEC Blueprint
- ✦ ส่วนที่ 2 การเตรียมความพร้อมภายในประเทศเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ของไทย
  - การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน ภายใต้คณะกรรมการด้านนโยบายการเกษตรต่างประเทศ
  - จัดทำ Road map ของภาคเกษตรไทยเพื่อเตรียมการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) (อยู่ระหว่างดำเนินการ)
  - การดำเนินงานบริหารกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร กษ.
- ✦ การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่น อาทิ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ประเด็นท้าทายของภาคเกษตรไทย

การปรับตัวเพื่อเตรียมเข้าสู่ AEC ของภาคราชการ

- การเตรียมความพร้อมในด้านนิติบัญญัติ เพื่อผ่านกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรฐานต่าง ๆ ตามพันธกรณีที่มีกับอาเซียน
- การเตรียมความพร้อมด้านศักยภาพ
  - ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้าน
  - ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กฎระเบียบเกี่ยวกับอาเซียน
  - ทักษะการประชุมเจรจาในกรอบอาเซียน
  - การพัฒนาทักษะบัณฑิต แรงงาน และ เกษตรกรเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ

การสนับสนุนและ เยียวยาเกษตรกร

กองทุน FTA ของกระทรวงเกษตรฯ

- กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (กองทุน FTA) ตั้งขึ้นตาม มติ ครม. 20 ก.ค. 2547
- วัตถุประสงค์ เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และคุณภาพผลผลิต แปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร
- หลักการ ช่วยเหลือเยียวยาโดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เทคโนโลยี งานวิจัย/พัฒนา การฝึกอบรม และปรับโครงสร้างการผลิต
- ผลงานที่ผ่านมา ปี 50 -54 ให้การสนับสนุนโครงการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าสำคัญ 14 โครงการ เป็นเงิน 544.31 ล้านบาท เช่น ข้าว โคเนื้อ โคนม สุกร ชา กาแฟ ปาล์มน้ำมัน
- ล่าสุด อยู่ระหว่างการพิจารณา โครงการข้าวอินทรีย์ ข้าวคุณภาพ Q พัฒนาโรงฆ่าโคเนื้อ เพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงปลากระพงขาว – โคนม ผักปลอดสารพิษวังน้ำเขียว รวม 340 ล้านบาท

สนใจติดต่อขอรับการสนับสนุน

กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

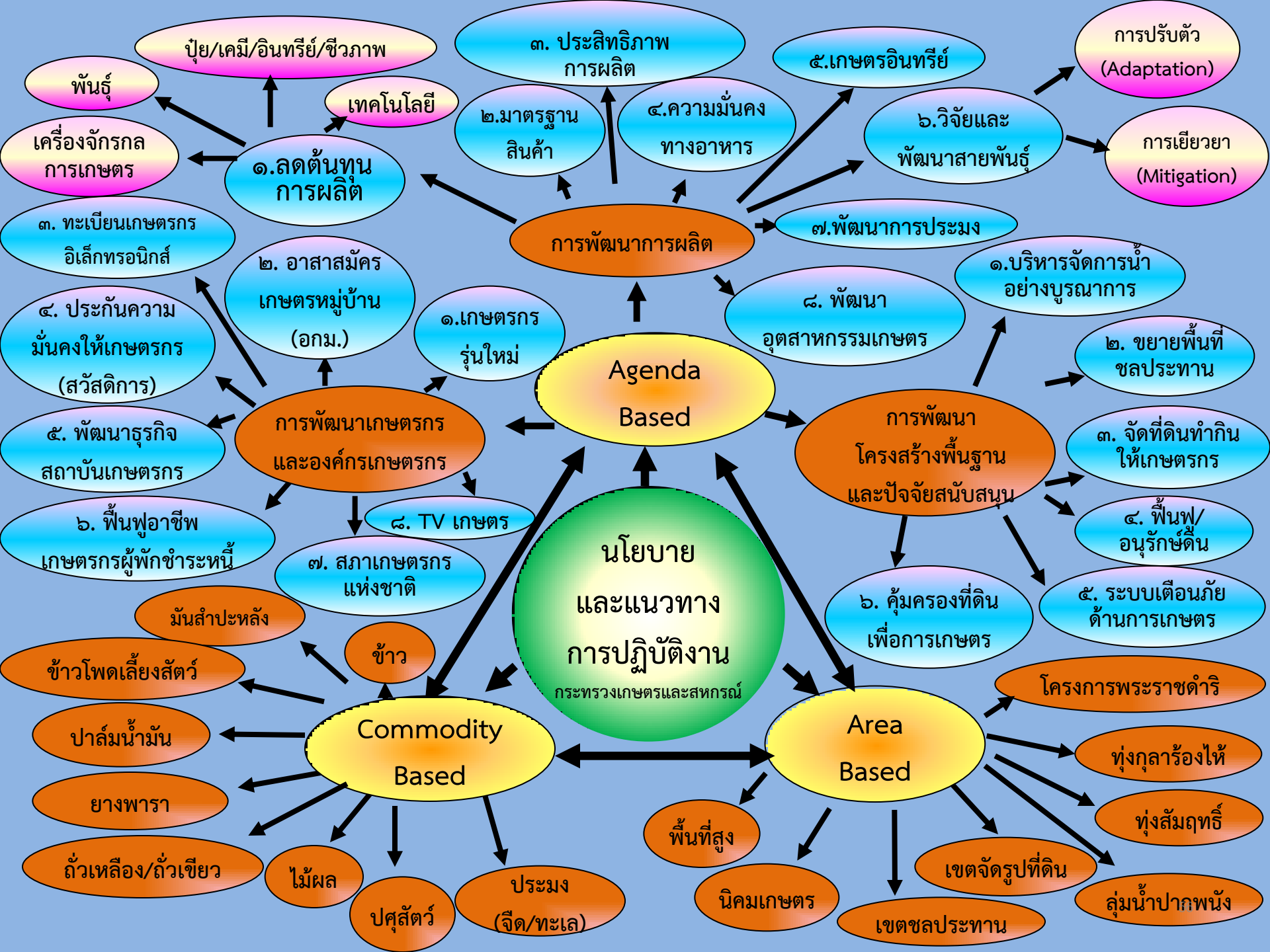
โทร. 0-2561-4727

โทรสาร 0-2561-4726

www2.oae.go.th/FTA

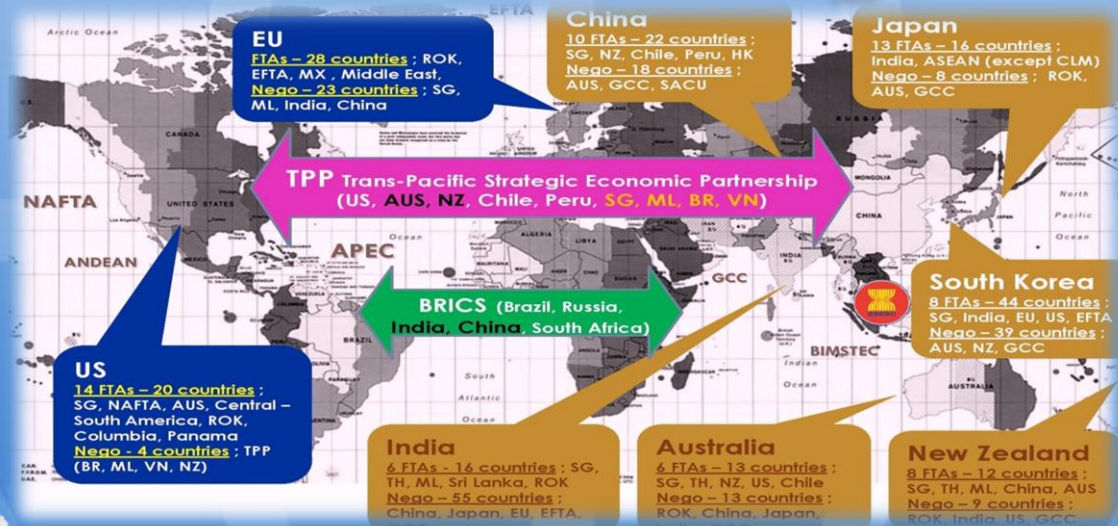
E-mail: FTA@oae.go.th

ขอบเขต

GOAL

